

БРАСЛАВСЬКА О.В. д.пед. наук, професор завідувач кафедри географії та методики її навчання
МАКАРЕВИЧ І.М. к.пед.н. викладач кафедри географії та методики її навчання ВОЛОШИНА А.В.
магістрант Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини ЩОДО
ЗБЕРЕЖЕННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ Актуальність. Україна є однією з найбільших за територією,
населенням, природним та економічним потенціалом держав Європи. Разом з тим, відсутність
виважених підходів до забезпечення екологічної безпеки негативно позначились на рівні пошуку,
збереження та примноження природних ресурсів нашої країни. Негативні наслідки аварії на
Чорнобильській АЕС, катастрофічне забруднення повітря, води та ґрунту, надмірна концентрація
промисловості у певних регіонах, нераціональне природокористування, демографічна криза –
навіть і цей, далеко не повний перелік негативних чинників, створили реальну загрозу
національній безпеці України в екологічній сфері [3; 6]. Останніми роками в Україні зростають
відносні та абсолютні показники смертності населення, прослідковуються зміни в структурі
хвороб, спостерігається зростання випадків захворювань, спричинених вживанням неякісної
питної води та продуктів харчування, забрудненим ґрунтам, повітрям (гепатит, легеневі, онкологічні
хвороби). По всій території держави на високому рівні залишається поширеність хвороб, показник
якої з року в рік зростає. Наявність на території різних областей великої кількості
потенційно небезпечних об'єктів та радіоактивно забруднених земель в наслідок Чорнобильської
катастрофи безпосередньо впливає на зростання кількості людей, що страждають від хронічних
хвороб: алергій, хвороб систем кровообігу та онкологічних захворювань [1; 2; 4; 5]. 43 Тому метою
дослідження є окреслення шляхів пошуку, збереження та примноження природних ресурсів нашої
країни. Звертаємо увагу на те, що взаємозв'язки соціальних, природних та екологічних процесів
мають складний характер, який змінюється в просторі і в часі, через що судження про «майбутні
зміни в природокористуванні неминуче є ненадійними, навіть якщо вони ґрунтуються на
виявлених на даний момент тенденціях розвитку окремих процесів». Унікальні
природнокліматичні умови країни, вразливість екосистем викликають необхідність
запровадження заходів щодо природозбереження. Як основоположні охарактеризуємо
пріоритети техногенної та екологічної безпеки. Зокрема, це очищення та берегоукріплювальні
роботи на річках та водосховищах; реалізація заходів із запобігання наслідків шкідливої дії вод
(паводків, повеней), а також підтоплення території; захист водних об'єктів від засмічення і
забруднення промисловими та побутовими стоками, реконструкція і капітальний ремонт діючих
очисних споруд, будівництво нових очисних споруд у населених пунктах та на підприємствах, де
вони відсутні або малопотужні; розробка і запровадження ефективного механізму збереження
родовищ прісних і мінеральних вод, забезпечення населення якісною питною водою, особливо у
сільських населених пунктах; забезпечення оптимальної лісистості в межах водозборів, заліснення
непридатних до сільськогосподарського використання земель, відновлення верхньої межі лісу та
зменшення навантаження на луки; проведення заходів з метою послаблення дії природних
несприятливих чинників (буревіїв) на екосистему лісових масивів; запровадження консервації
змитої ріллі і ріллі на схилах шляхом залуження, виведення її із сільськогосподарського обігу та
оздоровлення з метою запобігання розвитку ерозійних процесів, збереження і відтворення
родючості змитих земель; проведення протипожежних заходів в місцях самозаймання торфовищ;
утилізація накопичених непридатних та заборонених до використання хімічних засобів захисту
рослин; утилізація відпрацьованих люмінесцентних ламп; вирішення проблем з утилізації
накопичених промислових відходів; вирішення 44 проблеми переробки та зберігання твердих
побутових відходів, створення нових сміттєзвалищ, облаштованих згідно із вимогами екологічної
безпеки та санітарно-гігієнічними нормами, особливо у сільській місцевості; будівництво та
введення в експлуатацію підприємств з переробки промислових та побутових відходів в
найбільших містах [1; 4; 5]. Результати дослідження. Визначення шляхів збереження природних

ресурсів покликане забезпечити постійне уточнення цілей і конкретизацію завдань залежно від змін екологічної ситуації; визначення та аналіз можливих варіантів формування і використання природоохоронного потенціалу згідно з даними про природокористування, ефективності різних видів впливів і можливих нововведень щодо збереження природних ресурсів. Висновок. Таким чином, опрацювавши специфічні для дослідження джерела інформації, використовуючи відомості про реальні зміни в навколишньому середовищі, що відбуваються під антропогенним впливом, приходимо до висновку про потребу оцінювати кінцеву ефективність різних стратегій природоохоронної роботи. Література 1. Бондар О.І., Рудько Г.І. Екологічна безпека та охорона навколишнього середовища. Київ: Вид-во ПП«ЕКМО»; Харків: ТОВ «Укртехнологія», 2004. 423 с. 2. Назарук М.М. Основи екології: навч. посіб. 2-ге вид., доп. Львів: Афіша, 2009. 256 с. 3. Нудельман М.С. Социально-экономические проблемы рекреационного природопользования. Київ: Наук, думка, 1987. 129 с. 4. Олійник Я.Б., Кононенко О.Ю., Мельничук А.Л. Екологічна безпека України: сучасний стан та проблеми URL: <http://udau.edu.ua/library.php?pid=1591> (дата звернення 6.02.2020). 5. Цабієв О.М., Бизова М.Б. Екологічна безпека : консп. лекц. Одеса: Наука і техніка, 2009. 140 с. 45 6. Шматько В.Г., Нікітін Ю.В. Екологія і організація природоохоронної діяльності: навч. посіб. для студ. ВНЗ. 2-ге вид., стер. Київ: КНТ, 2008. 303 с.